voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 14 januari 2021

Onderwerp	Artikel 45 vragen van de PvdA en CDA over terugvordering bijstand n.a.v. Wijdemeren
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder	Wethouder M. Schuttenbeld
Informant	HGJ. Lubbers
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	038 498 3291
Email	HGJ.Lubbers@zwolle.nl
Bijlagen	Geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45 vragen van de fractie van de Partij van de Arbeid en CDA over terugvordering van bijstand naar aanleiding van ontvangen boodschappen.

Datum 14 januari 2021

Toelichting op het voorstel

Wij hebben op 2 januari 2021 vragen ontvangen van de fractie van de Partij van de Arbeid en het CDA conform art 45 reglement van orde over terugvordering van giften aan een bijstandsgerechtigden (casus Wijdemeren). In deze nota beantwoorden wij de vragen.

Inleiding

In december 2020 hebben zowel de media als verschillende politieke gremia veel aandacht besteed aan een gerechtelijke uitspraak over handelen van de gemeente Wijdemeren. Een vrouw in de bijstand krijgt wekelijks boodschappen van haar moeder. De verantwoordelijke gemeente besluit na onderzoek een bedrag van ruim € 7000 terug te vorderen. De rechter bevestigt het gemeentelijk besluit. De PvdA wil graag van het college horen of soortgelijke zaken in Zwolle spelen.

Kernboodschap

Hieronder gaan wij allereerst in op de vragen van de CDA fractie en daarna op de vragen van de PvdA fractie:

1. Wat is het beleid van de gemeente Zwolle ten aanzien van inwoners die bijstandgerechtigd zijn bij inkomsten, giften, schenkingen, cadeaus en verkoop van eigen spullen?
2. Worden bijstandsgerechtigden actief geïnformeerd dat zij op basis van artikel 18 van de Participatiewet een verhoging van de bijstand kunnen aanvragen als er sprake is van hoge lasten?
3. Informeert de gemeente Zwolle op een heldere wijze naar betrokkenen wat Zwolle verstaat onder het begrip inkomen?
4. Wat zijn de (spel)regels met betrekking tot giften aan uitkeringsgerechtigden, zonder dat dit wordt gezien als inkomen?

Antw 1+2+3+4

Gemeenten korten, gelet op het aanvullende karakter van de bijstand, de meeste inkomsten op periodieke bijstand (art 31 Participatiewet). Sommige inkomsten, zoals bijvoorbeeld kinderbijslag, worden in de bijstand vrijgelaten. De gemeente Zwolle legt in schriftelijke documenten en een persoonlijk gesprek uit wat in de bijstandsverlening de regels zijn, inclusief het wel of niet korten van inkomsten. Niet-bedrijfsmatige verkoop van eigen spullen met een geringe waarde heeft geen gevolgen voor de bijstandsverlening. De gemeente Zwolle hanteert een vrijlating van 15% van de bijstandsnorm voor giften, schenkingen en cadeaus (art 31 lid 2 sub m Participatiewet). Dit betekent dat men afhankelijk van de leefsituatie een bepaald bedrag mag ontvangen en voor zichzelf houden. Een situatie of terugvorderingen zoals in de Wijdemeren hebben wij tot op heden niet gekend.

5. Als daartoe gerechtigde personen geen gebruik maken van de voedselbank, mogen zij dan van andere derden (familie, vrienden, buren) middelen ontvangen in geld of in natura?

Antw 5

Ja dat mag zolang de structurele giften dat binnen de 15% van de norm blijft.

6. Stichtingen als ‘Een weekje Weg’ mogen vakantie in een huisje aanbieden aan uitkeringgerechtigden. Mogen familie, vrienden, andere stichtingen of instellingen dit ook aanbieden?

Antw 6

Ja, ook het aanbieden van een vakantie is geoorloofd zonder directe gevolgen voor de bijstandsuitkering. In het geval van het aanbieden van een vakantie gaat het niet om structurele giften maar om een incidentele gift. Voor incidentele giften geldt als richtlijn de grenzen zoals bepaald in de successiewet 1956 waarbij het bescheiden vermogen uit de Participatiewet niet mag worden overschreden. Voor giften aan kinderen is de grens € 6.604, -

Hieronder gaan wij in op de vragen van de PvdA fractie:

1. Zijn er soortgelijke zaken bekend in Zwolle?
2. Hoe vaak wordt er geld teruggevorderd en met welke redenen?
3. Om wat voor bedragen gaat het?

Antw 1+2+3

zie voorgaande beantwoording van de CDA vragen onder nummers 1+2+3+4.

4. Heeft het college in beeld in hoeverre de bij vraag 2 en 3 gevraagde gegevens overeenkomen dan wel afwijken in vergelijking met vergelijkbare gemeentes?

Antw 4

Ja, het college heeft een beeld over de beleidslijnen van vergelijkbare gemeenten met dien verstande dat we de nodige verschillen constateren. Zo hanteert bijvoorbeeld een gemeente een bedrag van € 500 per jaar als grens en een andere gemeente nul euro.

5. Heeft het college inzichtelijk wat de gevolgen hiervan zijn voor inwoners? Bijvoorbeeld als het gaat om de hoogte van het terug te betalen maandbedrag en hoe lang er moet worden terugbetaald?

Antw 5

zie voorgaande beantwoording van de CDA vragen onder nummers 1+2+3.

6. Op basis van een dringende reden kan van terugvordering afgeweken worden (art. 58 lid 8 van de Participatiewet) hoe vaak gebeurt dit door het college en welke richtlijnen hanteert het college hiervoor?

Antw 6

Het college zal vanwege dringende redenen niet terugvorderen bij onaanvaardbare sociale of financiële gevolgen voor de inwoner. Daarvoor zijn geen richtlijnen, dat is maatwerk. Het gaat om zeer incidentele gevallen. Exacte aantallen hierover worden in Zwolle niet bijgehouden.

7. In vervolg op vraag 1 t/m 6: Is het college bereid de Zwolse uitvoering van de Participatiewet nog eens goed onder de loep te nemen en te onderzoeken of er bij terugvorderingen wel voldoende rekening wordt gehouden met de omstandigheden waarin de bijstandsgerechtigde zich op dat moment verkeerde? Wordt er bijvoorbeeld wel voldoende rekening gehouden met de maatschappelijke gevolgen? Wordt er voldoende rekening gehouden met schuldenproblematiek?

Antw 7

Wanneer niet voldaan is aan de inlichtingenplicht heeft de gemeente een wettelijke plicht tot terugvordering. Hierin hebben wij geen beleidsruimte behoudens de dringende redenen (zie beantwoording vorige vraag). In de overige gevallen van terugvordering, zoals leningen e.d., wordt bij elk besluit de afweging gemaakt of in het individuele geval moet worden afgeweken van het beleid. Terugvordering mag niet onevenredige gevolgen hebben in verhouding tot het te dienen doel.

8. Gemeenten voeren de Participatiewet verschillend uit, waardoor er in de ene gemeente meer rigide wordt omgegaan met de regels dan in andere. Is het college bereid om bij het ministerie te pleiten voor één helder kader waarin gemeenten voldoende ruimte krijgen om bij uitvoering van beleid rekening te houden met de specifieke omstandigheden waarin bijstandsgerechtigden zich verkeren?

Antw 8
De participatiewet en de bestaande jurisprudentie bieden voldoende mogelijkheden om bij terugvordering rekening te kunnen houden met de specifieke omstandigheden van inwoners. De uitvoering en beleid zijn vastgelegd in het debiteurenbeleidsplan. We ervaren het deelnemen aan een minnelijk schuldsanering met fraudeschulden en boetes als problematisch. Het college mag volgens de wet niet tegen finale kwijting in een minnelijke sanering participeren. Wetsaanpassing is voor deze materie op handen.

9. Onze fractie heeft al eerder gepleit om meer te gaan werken op basis van vertrouwen door te experimenteren met vrijheden binnen de bijstand. Op vragen uit mei 2020 over meer werken vanuit vertrouwen en vrijheid binnen de Participatiewet, antwoordde het college als volgt:
“Een aantal specifieke aspecten blijven we met extra aandacht volgen. Bijvoorbeeld als het gaat om de effecten van de ruimere mogelijkheden om bij te mogen verdienen.”

   Heeft dit al geleid tot een aanpassing in het huidige beleid, zo ja welke en zo nee wanneer kan de raad hier meer informatie over verwachten?

Antw 9
Het college heeft evenals de raad de experimenten over meer vrijheden binnen de bijstand op de voet gevolgd. Vorig jaar kwamen de eerste resultaten van de verschillende “koplopers” in de openbaarheid. De VNG en koplopers-gemeentes hebben het Rijk gevraagd om meer financiële middelen en ruimte voor het ondersteunen van bijstandsgerechtigden. Dit heeft nog niet geleid tot resultaten. De gemeente Zwolle heeft inmiddels een paar nieuwe initiatieven genomen zoals uitkering inzetten voor loon en simpel switchen. De voortgang van deze initiatieven heeft echter te lijden onder de perikelen van coronamaatregelen zoals bijvoorbeeld TOZO I, TOZO II en TOZO III.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom